

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

III. évfolyam.

FIUME, vasárnap 1911. december 3.

280. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Viale dell' Ospedale. Wurzer ház I. emelet.

Felhasznált szerkesztő

MURAI JENŐ.

Egész évre ... 24 kor. Negyedévente ... 6 kor.
Helyben ...
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A Szabad Liceum kurzusai.

Tegnapelőtti számunkban hírt adtunk arról az újításról, hogy a Szabad Liceum pénteki előadásokon kívül tanfolyam-sorozatokat is rendez.

Ez az újítás egyúttal haladást is jelent, mert a szokásos egy-egy órás előadások már az idő rövidsége miatt sem hatolhatnak meg a tárgyak mélyére, annál kevésbé alkalmasak arra, hogy valamely szélesebb körű kérdéssel foglalkozhassanak, vagy pláne egész témakörökről csak általános képet is nyújtsanak.

E szokásos heti előadások ebből vagy abból a tudományágból kiragadott egyes — kérdéseket fejtegetnek, a véletlen keletkező, mozaikszerűleg kerülnek egymás elé s éppen ezért — bármily szépek is külsőn — együttvéve nem alkotnak szerkesztett egészet.

Tudomásunk szerint Kankovszky Ferenc, tanácsos, ez okból, már régebben megszervezte a tanfolyamok rendezésének szükségességét, de akkor még nem érett meg a kivételre ez az eszme. Mi most sem bírnánk teljesen a Liceum vállalkozásának sikerében, bár a tanfolyamok mind oly tárgykört nyitnak fel, melyek joggal számíthatnak széleskörű érdeklődésre.

Különösen Friedmann dr. tanfolyamát tartjuk olyannak, mint amelyre nézetünk szerint minden anyának el kellene járni. Éppen a gyermekekben igényel legtöbb gon-

dot és körültekintést a csira-emberke, mikor az ápolásával egyúttal neveli is a szülője; ahogy táplálja, ahogy szoktatja, vagy kényezteti, egyúttal karakterének is irányt jelöl a szülő, bár ez utóbbi tényről vajmi kevés anyának van fogalma. Az anyaság magasztos voltát annyiszor hangoztatjuk, hogy — talán éppen ezért — kevesen veszik komolyan. Dr. Friedmann előadásai, e sokat tapasztalt, nagytudású orvosnak, de talán még inkább a benne közismert emberszerető embernek a tanácsai, utbaigazitásai nagyban hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az anyák magasztos hivatásáról frázisszerűen hangoztatott mondást mélyseges tartalommal lássák el.

Ugyancsak szükségesnek tartjuk Molnár Aladár előadásait is, különösen városunkban, ahol a serdülő ifjuság talán mintha egy kissé tulságosan is szabadjára volna eresztve. A szülők rendszeresen azt hiszik, hogy gyermekeiket iskolába adván, a tandíj lefizetésével egyúttal a nevelés összes gondjait és feladatait is a tanárok nyakába akasztották.

Pedig hát ... de nem akarunk Molnár előadásainak elébe vágni: a szülők nevelői kötelességeit és tennivalóit e kiváló tanár bizonyára jobban ismeri s szebben is tudja elmondani, mint ahogy mi tudnók.

Már Cavalotti tanár előadásai nem ölelnek fel az előbbiekéhez képest közhasznú és közérdekű ismeretkört. A művészetek oly távol állnak a mi praktikus világunk érdeklődésének körétől, hogy — bármily szép is a téma — féltünk, hogy könnyen elmulasztjuk.

A tanfolyamok sikere már csak azért is kívánatos, mert egy általános és különösen újabban nagyon sürűen hangoztatott radikális paedagogiai elv nyerne bennük praktikus alkalmazást.

Eleddig iskolában is, népszerű előadásokon is a tanár, illetőleg az előadó választotta meg a témát, a hallgatóság tehát kénytelen volt *azt elfogadni, amit az előadó nyújtott neki*. E tanfolyamokon az előadók csak a tárgy körét jelölik meg, de e tárgykört a hallgatók kívánságához mért tartalommal töltik meg. Értésülésünk szerint ugyanis az előadók fel fogják kérni hallgatóikat, hogy jelöljék meg mindazokat a kérdéseket, melyekre az illető előadások keretén belül feleletet óhajtanak kapni; az előadók tehát majd arról fognak beszélni, amire a hallgatók valóban kíváncsiak ...

Cikkünk elején aggodalmunkat fejeztük ki a Lyceum e vállalkozásának sikere fölött; most hogy írás közben végig gondoltuk a dolgot, annyi körültekintést, annyi céltudatosságot, a kulturális közszükségletnek oly finom megérzését látjuk benne, hogy immár mi is bizva bízunk a sikerében.

Tengerhajózási összeköttetésünk Mexikóval.

(M. Külk.) Hét esztendő előtt Bánó Jenő hazánkba, a mexikói köztársaságnak akkoron budapesti főkonzulja, érdekes és tartalmas felolvasást tartott a Magyarország és Mexikó között fennálló kereskedelmi kapcsolatokról. Előadása során egyrészt konkrét adatokkal

végződött, emezé „burg“-on. Furcsa véletlen! Mondhamam: szójáték a sorstól. Egy stein, meg egy burg! Amaz egy tekintélyes szeszgyárosnak a neje volt, emez egy főrangú nemes: egy báró. Derék, tekintélyes ur volt mind a kettő. A városban mindenki ismerte őket; az egyik kicsinyben kezdte s aztán mindig följebb vitte a vagyonosodásban, a másik nagyban kezdte s aztán folyás' alább szállt.

Kérdés, hogy melyika nagyobb dicsőség? Már mindenesetre nagyobb dicsőség, ha az ember magasról lépeget lefelé, mert akkor a fejét hátravetheti; míg aki a uról hág föl-felé, annak a fejét le kell hajtani.

Ez volt kitűnő barátomnak, Budamérnak is a nézete.

Az apja pedig szerette volna más nézetre bírni.

— Ejnye, ejnye fiacskám! De jobban tenéd, ha a Mariska körül taposnád a földet, mint hogy a Clarinda baronesse körül tolod a szelet.

— Mit csináljak, ha az nekem jobban tetszik.

— Gusztus dolga. Én már csak a Mariskához állnék. Micsoda leány! Olyan piros, mint az élel! Tűz a szeme, ka csu termete. Én nem értem, mit tudsz szeretni azon soványságon?

— Azt az elegáns „pli“-t. Azt az utánozhatatlan előkelő varázst.

— De négy esztendővel idősebb náladnál.

„A Tengerpart“ tárcája.

A nagypapa várkastélya.

Írta: Jókai Mór.*

A természettudósok följegyzései nyomán nálunk egy saját szerű tengeri állatot, amelynek neve „Salpa“. Ennek az ivadéka a tenger mélyében úgy világítanak, mint egy uszó gyémánt: az egyik henger alakú, a másik hálójelvény, meg másik olíót mímél, vagy világos meduzaföt. A hajósok könnyen elfogják őket hálójával s aztán tengervízbe téve, tovább tenyésztik.

Hát ezeknek az a különös sajátosságuk, hogy a fiak nem hasonlítanak az apákhoz, hanem mindig az unokák a nagypapához: a nagypapának négyszög fia lesz, hanem aztán megint csillag unokája.

Hát ilyen szárazföldi salpa volt az én kedves barátom, Budamér, akinek sok kiváló barátaihoz járult még az is, hogy nagy szívtörő volt. Azt tartotta magáról, hogy ő „salpa“. Pedig hát nem az ő anyja volt a nagy, hanem az apjé. Ő rendes pirosvérű ember, anyától származott, akiket szintén igen jól ismertem.

Az atya a legdemokratikusabb jellemű ember volt azokban a régi időkben, amikor a demokráciát csak a patkából lehetett

hozatni orvosi bevény mellett; velünk együtt küzdött az emberi jogok általánossá tételé, a nemesség megszüntetése, a köztisztviselés mellett: a szabadságharcot is végigküzdötte; képviselő is volt és mindenkit tegezett s e tekintetben a viszonyosságot is követelte. Volt „méltóságos“ ur is: főispán; de azt hamar otthagya s visszajött tekintetes urnak.

Az egyetlen fia, Budamér, pedig teljesen ellentéte volt az apjának. Tetőtől talpig gentleman, aki a purgert lenézi, a parasztot pedig meg sem látja s a zsidónak nem köszön. Jó fia volt: szeretett traktálni, minden görbe szót ért duellálni, a pénzt elszórni s a kölcsön vettre nem emlékezni.

Vidéki városban az ilyenfajta fiatal ember imponál; ahogy mondja, ő adja a tónust. Az ő szava dönt, hogy kit híjanak meg a kasszinóba? Ki legyen a lady patronesse? és pro coronide, hogy ki nyeje el a bálkirályné pálmáját? azaz hogy kaméla csokrát.

Ez pedig nagy horderejű kérdés! A bálkirályné olyan, mint a pünkösd királyság: csak egy esztendeig tart. Aki az idei farsangon bálkirályné volt, az már a jövő farsangon nem lehet az. Annak férjhez kell menni. S minthogy bálkirály is van: tehát nagyon könnyű kitalálni, hogy kihez? Ez az eljegyzés per procura, ahogy az uralkodó családoknál szokás.

Pedig hát erős volt a verseny! A polgári elemnek is volt kandidátusa, a dzsentrinek is. Amannak a neve ... „stein“-on

* Az Olcsó Jókai c. kiadásból.

bizonyította, hogy a magyar gyáripari és mezőgazdasági termékek sokféle válfaja mennyiben alkalmas a mexikói kivitelre, másrészt felsorolta azokat, amelyek odakünn már ismertek, kedveltek és a kereskedelmében már meghonosodott áruk.

Megemlítette továbbá azokat a mexikói cikkeket, amelyeket az idegen közvetítő kereskedelem kizárásával, közvetlenül importálhatnánk úgy Magyarországra, mint a kelet-európai piacokra. Alaposan és részletesen ismertette végül a mexikói üzleti életet, annak szervezetét, a hitelviszonyokat, a bankösszeköttetéseket s mindazokat a tényezőket, amelyek a kereskedelem és forgalom egészséges és nagyarányú fejlődések alapjait megvetették.

Az előadó husz esztendőig részben mint farmer, részben mint kereskedő élt odakünn Mexikóban s ily módon a gyakorlati pályán szerzett tapasztalatai alapján a legmegbízhatóbb felvilágosítást adhatta a mexikói közgazdasági viszonyokról általában és részletesen a beviteli és kiviteli forgalomról. De megimmár több éven át élt újból a felolvasás megtartása előtt itthon és a kereskedelmi minisztérium hathatós pártfogása mellett egész Magyarországot beutazva, tanulmányozta hazánk ipari és mezőgazdasági termelését, amit alaposan meg is ismert.

A szakszerű és a mexikói viszonylatban az apró részletekig kiterjedő felolvasás nyomán joggal hihettük, hogy a magyar kereskedelmi kormány meg fogja a kezdeményező lépést tenni, hogy Fiume és Mexikó között lehetővé teszi a rendes hajójárat beiktatását és fenntartását. Mert csak így képzelhető el, hogy a magyar ipari és mezőgazdasági exportcikk Mexikóban még nagyobb piacot hódítanak és ennek az országnak hazánkba irányuló exportja az idegen kereskedelem metlőzésével jut Fiumén át hozzánk és általunk Kelet-európába.

A Fiumén át való közvetlen összeköttetés nemcsak a Magyarország és Mexikó közötti forgalmat sokszoroztatná meg, de egyben Fiume a kelet-európai és mexikói viszonylatban ugyancsak tényleg fennálló kereskedelmi forgalom központjává alakulna ki úgy, hogy az export és importkereskedelmet lebonyolító nagy kereskedőházak telepedhetnének le Fiumében és a pusztai tanzítókikötő helyett a valóságos kereskedelmi kikötőnek vetné meg alapját a direkt hajózási vonal. Magyarország és Kelet-európának Mexikóba irányuló forgalma Hamburgon és Trieszten át részben közvetlenül, részben átrakodással bonyolódott le eddigéig. A direkt hajóösszeköttetés létesítése esetén pedig mindez a forgalom Fiuméba terelődne.

A mexikói köztársaságnak már a múlt

— Az istennőnek nincs életkora.

— Hogy nem ment hát eddig férjhez?

— Mert nem találta fel az eszményét. Ha ismerné az apám a szép tulajdonait...

— A szép tulajdonait nem ismerem; hanem a szép birtokait, zokat jól ismerem. Nagyon tele van irva teherlapjuk.

— Itt van ni. Apám mindig csak a materiális nézetpontokat foglalja el. Persze, a Mariska azért olyan nagyon kapitális leány, mert együtt jár vele a kapitális.

— Hát bizony, édes fiacskám, ahogy én a te uri hajlamaidat ismerem, te rád jobban rád férne egy fél millió plus, mint ugyanannyi minus.

— Prózái felfogás! Nézze csak apám! Az bizonyos, hogy rám szép karriér vár. A legközelebbi választásnál képviselő leszek. Mint képviselőt, meghívják az udvari táncestélyre. Már most micsoda megszegyenítő helyzet lenne az rám nézve, ha a főudvarmesteri hivatal csak a magam nevére szóló meghívót küld s a polgári származású feleségemet nem hívja meg. Tovább megyek. Az országgyűlés végén mint főispán fogok visszatérni a megyébe. Ez kétségtelen. Már most gondoljon arra, apám, micsoda hamis helyzet állna elő akkor, hogy ha én, a főispán, szétküldeném a meghívókat az installatiós tancsvigalomra s arra a megye előkelő családaitól csupa kimentő válaszokat kapnék. Hisz a szeszszűző leányának a szalonjába a haute volée be nem teszi a lábát. Hasztalan mondom, hogy a nagyanyám grófné: a feleségem provenienciája teljesen lerontja ezt az avanszomat.

évtized elején komoly szándéka és törekvése volt, hogy hánkkal s oroszabb kereskedelmi összeköttetésbe lépjen; ez a törekvése az idők folyamán csak erősödött.

A magyar kereskedelmi minisztériumnak is tudomása volt e törekvéseiről s csak a bekövetkezett politikai közállapotok akadályozták meg, hogy a hajójáratok beállításával a magyar külkereskedelmi érdekeket e viszonylatban propagálja.

Elismerés illeti a mostani kormányt, hogy a nagy alkotásokat a békésebb időben azonnal megkezdi és az *Atlantica* tengerhajózási vállalatnak azt az előterjesztését, hogy Fiume és Mexikó között rendes hajójáratot létesít, — honorálta. Megvalósítva látjuk tehát végre alkotásban azt a gondolatot, amelyet dr. báró *Wimmersperg* Frigyes kereskedelmi miniszteri osztálytanácsos, a tengerészeti ügyosztály vezetője, a „Közgazdasági Értesítő” egyik nemrég számban avatott toliai, tömören és azzal a gondolattal fejtett ki, hogy tengeri kereskedelmünk önálló ellátását biztosítani kell és szükségesnek tartja a magyar kereskedelmi tengerészet fejlesztését, hogy hajózási szolgáltatunk fejlődése és a külkereskedelmi forgalom előmozdításával járó eredményes működése csak akkor biztosítható, ha a fejlődő igényeknek megfelelő viszonylatokban rendes menetrendszerű járatokat állítunk be és azokat a járatokat modern hajókkal tartjuk fenn.

Az új kereskedelmi kormány váltja be imígyen Bánó Jenőnek hét évvel ezelőtt propagált eszméjét: a Mexikóval való közvetlen tengerhajózási összeköttetést.

Nem kételkedünk benne, hogy az „*Atlantica*” ebben a viszonylatban is nagy sikereket fog fölmutatni és hogy ama remények beteljesedéséhez, amelyek a fiumei piac kialakulásához fűződnek, a mexikói vonal is nagy mértékben hozzá fog járulni.

Hét esztendővel ezelőtt, a mexikói összeköttetésünkről tartott előadást; a nagyszámmal jelenvolt kereskedők, gyárosaink és iparosaink nagy tetszéssel fogadták és Bánó Jenő utmutatása mellett, sokan léptek új üzleti összeköttetésbe Mexikóval.

Azóta pedig intenzívebb lett az összeköttetés, fokozódott a két állam között a kereskedelmi kapcsolat, ugyannyira, hogy a rendes hajójáratok beállítását már elodázni nem volt lehetséges.

Dr. Král Miklós.

Minden a kihordás vagy szétküldés körül felmerülő panaszt telefon vagy levelezőlap útján sziveskedjenek nekünk bejelenteni.

— Ellenben, ha a baronesset veszed nőül, még a magad fertálygrófos ciferblattját is három fertályra igazítod ki. Hát csak vedd feleségül.

Budamér barátom nem is kérte a beleegyezést; az advent alatt annyira haladt a barátságos viszony a felek között, hogy már fotográfiát és gyűrűt is váltottak egymással, aminek természetes folyománya volt végül a kölcsönös háztűznézés.

A bárói családnak ősi kastélya volt a megyében, mellette nagyszerű park fácskával s az őserdő közepén egy régi vár romja, melyet egy helybeli poéta egy balladában meg is énekelt, pályázott is vele a Nádasdy-jutalomra s kicsi híjja, hogy meg nem dícsérték.

Bodamér el volt ragadtatva annyi dicsőségtől. Volt mit hallgatni az apjának, különösen az ősi váromokról.

— No megállj! — mondá az öreg; — majd ha a burgék is eljönnek háztűznézőbe, én is elvezetlek benneteket a te nagyapád várának a romjaihoz, az ám még csak a regényes látván. A baronessé tudom, hogy mindjárt lerajzolja az albumába.

— Ah! — kapott rajta Tihamér. — Az én nagyapámnak vára volt! Ezt nekem még apám sohse mondta.

— Mert sohsem kérdezted.

Budamér alig várhatta a délutánt, amikor a vizit órája út, hogy siethessen a báróékhoz eldicsekedni vele, hogy az ő nagyapjának is van ősi váromja.

Másnap mindjárt csörgős szánokba ültek, szép téli idő volt, porzó havas szánut; kivágta-

Windspachot letartóztatták.

— A bankár huszonkétévi bünei.

Lapunk tegnapi számában röviden jeletettük már, hogy a csödbe jutott *Windspach* Lipót bankárt pénteken délután *Nachtigall* Cirill ügyészi bírósági kihallgatásra beidézte. *Windspachot* két detektív kísérte el a törvényszék melynek harmadik emeletén folyt le a kihallgatás. Az utóbbi napok izgalmai által erősen megviselt bankár kétségbeesetten védte magát s egyre azt hangoztatta, hogy nem bűnös szádek okozta a bank bukását. Teljes négy órányi kihallgatás után, este hét órakor *Nachtigall* bírósági közölte *Windspach* Lipótnak, hogy ügyészség indítványára *sikkasztás büntelme miatt letartóztatásba helyezi*. A letartóztatás hallatára *Windspach* halotthalvány lett, térdrogyott a bírósági előtt s kezét tördelve, keservesen zokogva a végzés visszavonását kérte. *Nachtigall* bírósági erre közölte *Windspach* Lipótnak, hogy a végzés ellen felfolyamodással élhet ugyan, de annak elintézéséig is letartóztatásban kell maradnia. A bankárt azonban csak néhány órára lehetett megnyugtatni. Csak akkor hagyta abba a sirást, mikor a bírósági tudomására hozták, hogy *Melocco* János dr. kir. ügyész tekintettel az agykorára s a beteges, 73 éves embernél olyan kedvezményeket fog nyújtani, amelyek a fogság ridegségét enyhítik. Így szabadulhat ki a fogságból, ágyneműt, könyvet hozhat magával a fogházba és saját költségén élmezheti magát. Erre azután az egész életében kényelemhez szokott *Windspach* megnyugodott a letartóztatásban, csupán annyit kérve engedélyt, hogy még egyszer lakására mehessen. Neje ugyanis, mint megirtu egyetlen fiához Brüsszelbe utazott s így *Windspachra* hárult a házvezetés gondja. *Windspach* a cselédekért utasításokkal akarta elintéztetni.

Nachtigall bírósági megadta *Windspach* Lipótnak az engedélyt s a fogházból felhívatta *Sar* István fogházörmezt, aki a bankárt a fogházör kíséretében a *Via Gioachino Rossi* 11. számú házában levő lakására kísérte. Itt *Windspach* Lipót ismét keserves sirással fakadt. Könnyes szemekkel vett búcsút a cselédjétől, a szalonban az örmezt erőn erejével székkal kínálta meg, a fogházörmezt azonban nem fogadta el.

tott az egész dzsentri társaság az öreg falusi kastélyához. Ott jól megebédelték akkor aztán ismét szánra kapva, az öreg kivezette valamennyit egy mély erdei uton hegyek közé.

Egy kanyarodónál megállítá a menetet ott állt ősrégi fenyők által beárnyalva egy dűledék: elől kormos falakkal, az oldalán nagy halom vassalakkból.

Az öreg ur odavezette a fiát.

— Vedd le a süveged ez előtt a diszomladék előtt. Ez volt az a kovácsműhely, melyben nagyapád, a kovácsmester ütötte tűzes vasat és verte fel a szép grófné lován a lábára a leesett patkót, aki aztán belézetett s feleségül ment hozzá. Ez a te őseidnek a várkastélya. Nagyapád kovácsmester volt; aztán derék katona lett, nemes ember lett; jó férj volt, jó apa, jó hazafi. Áldassék emlékezete. Te is úgy kovácsold össze szerencsédet fiam!

... A baronessé nem rajzolta le az ő romot az albumába.

Másnap visszaküldték Budamérnak a gyűrűt, meg a fotográfiát.

Nem is lett belőle aztán se képviselő, főispán.

Hanem a kaszinóbálban Mariska lett bálkirályné.

A végét a mesének aztán ki lehet találni.

S ezen a nagyapa váromja segített.

UJDONSÁGOK.

— **A pénzügyminiszter látogatása.** A jelenleg Lovranában üdülő Lukács László pénzügyminiszter ma reggel nejével Fiuméba jött s megtekintette a „Carpathia“ kivándorló-gőzöst, hol a minisztert *Jekelfalussy* Zoltán kivándorlási biztos, *Pichler* Lajos felügyelő, *Hegedüs* V. miniszteri segédtitkár és *Minderlein* Gyula az Adria aligazgatója fogadta. A hajó megtekintése után Lukács pénzügyminiszter a kivándorlási házat nézte meg. Délben a miniszter nejével látogatást tett *Wickenburg* István gróf kormányzó és nejével s hosszabb ideig a kormányzói palotában időzött.

— **A podeszta tisztelgése.** *Vio* Ferenc dr. polgármester nejével együtt tegnap délután *Wickenburg* István gróf kormányzónál megjelent, akinek köszönetet mondott a beiktatás alkalmából kifejezett szerencsekívánataiért. Ma délelőtt a polgármester a kormányzóságon járt s az egyes ügyosztályok vezetőinél tisztelő látogatásokat tett.

— **Tauffer dr. tanulmányutja.** *Tauffer* Emil dr., a kormányzóság egészségügyi szakközege és a tengerészeti hatóság orvosa fül-, orr- és gégebántalmak tanulmányozása végett huzamosabb időre Budapestre utazott.

— **Némethy államtitkár a kivándorlók közt.** *Némethy* Károly belügyi államtitkár, aki hosszas betegségéből felépülve saládjával jelenleg Lovranában üdül, tegnap délután Fiuméba jött, hogy a kivándorlási házat és a kikötőben tartózkodó „Carpathia“ kivándorlási gőzöst megtekintse. Az államtitkár, akit *Jekelfalussy* Zoltán kamarás miniszteri tanácsos, a kivándorlási biztos hivatal főnöke és *Pichler* Lajos kivándorlási felügyelő fogadtak, a Via Industrián levő kivándorlási ház minden helyét megtekintette, behatóan érdeklődött a kivándorlás lebonyolítása iránt, majd a kivándorlókat kereste fel s beszélgetni kezdett velük. *Némethy* államtitkár megkérdezte a kivándorlóktól, mi késztette őket az ország elhagyására s buzdító beszédet intézett a nagy utra készülőkhez. Távozásakor a tapasztalt példás rend és tisztaság felett elismerését fejezte ki *Matkovich* Jánosnak, a kivándorlási ház bérletjének. A szemle a „Carpathia“ gőzös megtekintésével ért véget, melynek végén az államtitkár szíves szavakban emlékezett meg *Jekelfalussy* miniszteri biztos és *Pichler* felügyelő buzgó és numánus működéseiről.

— **Gyászmise.** Az „Asilo Clotilde“ alapítója, néhai *Zichy* Agostné grófné, szül. *Wimpffen* Hedvig grófnő emlékeztetére csütörtökön a Giardino pubblico kápolnájában gyászmise volt, melyen az intézet növendékei is megjelentek.

— **A városi tisztviselők a polgármesternél.** Tegnap délben a városi tisztviselők testületileg jelentek meg *Vio* Ferenc dr. polgármesternél, hogy hivatalba lépése alkalmából üdvözöljék. A küldöttség szónoka *Dardi* Vazul tanácsvezető volt, aki hosszabb beszédben kifejezte az összes tisztviselők törhetetlen ragaszkodását, bizalmát és szeretetét a polgármester iránt, akit biztosított, hogy a reprezentanzában tegnapelőtt elmondott szavait a város összes tisztviselői mélyen szívükbe vették. Bár a közügyek sokoldalúsága nehéz feladatot ró a magisztrátus összes hivatalnokaira, mégis törekedni fognak, hogy legjobb erejükkel és tudásukkal a közönség igényeit a legfokozottabb mértékben kielégítsék. *Vio* Ferenc dr. az üdvözlésre meghatótan válaszolt s örömet fejezte ki, hogy üdvözlésére ilyen nagyszámú küldöttség jelent meg.

Megígérte a tisztviselőknek, hogy úgy, mint a múltban, most is mindenkor megvédi majd a tisztviselők erkölcsi és anyagi érdekeit. Azután kijelentette, hogy a városi tisztvi-

selőket politikai meggyőződésükben nem gátolja s pressziót nem gyakorol. Inti azonban őket, hogy tartsák távol magukat minden olyan politikai agitációtól, amelyek állásuk tekintélyét kompromittálják. Éljenzessel fogadott beszéde után újból *Dardi* dirigente beszélt, megújítva azt a reményt, hogy a közös együttműködés gyümölcsöz előleg foghatni Fiume fejlődésére.

— **A központi választási bizottság ülése.** A központi választási bizottság december 7-én délben ülést fog tartani a városháza kisebb termében. Az ülésen az elnök be fogja jelenteni a Kuriának az 1912. évre szóló ideiglenes választási listrom ellen beadott felszólamlások ügyében hozott határozatát.

— **Massány Ernő dr. előadása.** Jelentettük már, hogy pénteken tartja a Magyar Géprepülők Szövetségének ügyvezető igazgatója előadását. „A repülés története“-ről. A Szabad Liceum gondos vezetősége méltó bevezetést nyújtott ehhez a fiemei repülő-héthez, mely *Massány* Ernő dr. előadásával kezdődött, *Horváth* tanár gépének kiállításával folytatódik és városunk szülöttének — *Prodám* Guidónak — felszállásával végződik. A magyar meteorológusok ez egyik legkiválóbbja már régen ismeretes közönségünk előtt. Tavalyi előadásaival szerzett szimpátiánkat a tegnapival csak növelte. Gondos és kellemes előadó, akinek mélyebb tudományos fejtegetéseit époly odaadással hallgatja lebilincselte közönsége, mint amennyi érdeklődéssel élvezi személyes tapasztalaton alapuló kitéréseinek kedves lendülettel előtárt elbeszélését. Ezuttal a legélvezetesebb formában hallottuk tőle a repülés történetének fontosabb adatait. Számtalan szép képpel kísérte a naiv ember legendás szárnypróbálgatásainak, majd a tökéletlen eszközökkel tapogatózó sikertelen kísérleteknek, végül a sport-szenvedély, tudomány-szomj és harcászati érdekek sarkalta találmányoknak színes és szemléltető leírását. A másfél óras szabadelőadás mindvégig feslly figyelemmel hallgatta a nagyszámú közönség, mely méltán azzal a tudattal távozhatott, hogy

Okos asszonyoknak és leányoknak.

Az okos nő szépítőszerei megválasztásában igen óvatos legyen! Elsősorban is vigyázzon a crème használatánál, nehogy késő vénségére arcának fonnyadásával, szépsége korai hervadásával fizessen ifjúkori könnyelműségéért.

Legujabban *Alexandre Dufour* nagyhirű párisi vegyésznek hosszas kémiai és kozmetikai kísérletezései alapján sikerült egy oly arc-crème-t összeállítania, amely csupán az arcbőrre előnyös anyagokat tartalmaz.

A Grand Fayence-crème — ez az új crème neve — egyszerűben megszüntet minden szépséghibát, az arcbőrt mérsékel széppé, vakítóan fehérre, bársonyosan puhává és fiatalos üdévé varázsolja.

Naponta Fayence-crém mel való masszázsa a legideálisabb szépségápolás; az arcbőr sohasem lesz ráncos a meglevő ráncok kisimulnak s az arc friss és ruganyos lesz.

A Fayence-crém mel való masszázsa a női szépséget állandósítja az arcráncosodást, petyhüdést, szóval öregedést évtizedekre kitölti.

Grand Fayence-crème nappali használatra 3.— kor., éjjeli használatra 3.— kor. Hozzávaló a Grand Fayence-szappan 1.50 K. Városunkban mindenütt kapható.

Erre *Windspach* valamilyen ürüggyel bejött a hálósobába, ahová azonban a fogház is követték. A hálósobában *Windspach* elvált a székelyéből hatlötvetű forgópiszto-lyról és azt maga ellen fordította. Ebben a pillanatban *Sarok* őrmester, aki állandóan figyelte, mellette termett s még mielőtt *Windspach* revolvert elszűthette volna, kicsavarta kezéből a pisztolyt. *Windspach* ezután megadta magát és a kihallgatás s követte őreit az ügyészség fogházába, ahol a szabályszerű rabfelvétel után az egyik elsőemeleti zárkában vizsgálati fonyként helyezték el.

Windspach letartóztatásának híre a városban nagy feltűnést keltett. A bankár sorsa csödébejelentés napjától kezdve meg volt pe- sévelve, mert *Windspach* — mint riporterünkkel folytatott beszélgetéséből is kiderült, — több évén keresztül passzív volt s ennek dacára mégse leplezni tudta anyagi összeomlását. Különösen nagy volt a felháborodás a miatt, hogy *Windspach* még az utolsó napokban is nagyobb betéteket fogadott el s nem törődött arra, hogy ezek az emberek keserveen gyűjtsék kis vagyongájukat veszítették el s valóság- gal koldusbotra jutottak.

Windspach Lipót letartóztatására vonatkozóan illetékes helyen a következő felvilágosítást kaptuk:

A bankár ellen két budapesti takarékpénztár tett sikkasztás címén feljelentést. Mindkét bank *Windspach*nak egyenkint 10.000—10.000 korona értékű értékpapírokat adott bizományba, hogy azokat Fiuméban eladja. *Windspach* azonban elhelyelt az értékeket az Osztrák-Magyar Bank fiumei fiókjánál, melynek *Windspach* váltóbiráldója is volt — *tizennyolcezer koronaért elzalogosította*. Ezzel a cselekedetével *Windspach* közzönséges sikkasztást követett el, miután a hirtokában levő és bizományba kapott idegen tárgyságokat jogtalanul eltulajdonította. *Windspach* letartóztatása tehát a Btk. 355. §-ába írt sikkasztás büntette címén történt.

A tegnapi kihallgatás elején a csödébe jutott bankár eleinte tagadta a sikkasztást, amikor azonban a bíró felolvasta előtte a *Vio* Antal dr. csödtömegmondnok által beterjesztett vádat, amelyben az elzalogozított értékpapírok mincseinek felsorolva, *Windspach* töredelmes vallomást tett beismerte a sikkasztást. Erre a bankár előtérbe hozta a letartóztatást elrendelő végzést. *Windspach* *Pallua* Szilveszter dr. és *Rudan* Dino dr. ügyvédek bízta meg védelmével.

A letartóztatás teljesen függetlenül a *Windspach* ellen megindított csödeljárástól történt. Értesülésünk szerint több károsult feljelentést tesz a bankár ellen, aki elzalogosította a reája bízott értékpapírokat. Tegnap kihallgatásakor *Windspach* azt is bevallotta, hogy már huszonkét év óta nincs cselekvő vagyona s állandóan passzív volt üzletmenete.

Itt említhetjük meg, hogy a bemutatott íeltár szerint *Windspach* Lipót cselekvő vagyona az egymillió korona passzívával szemben mindössze huszonhatezer korona készpénzből áll. A többi 75.000 koronát a reája bízott s bizománya kapott értékpapírok teszik ki, melyek nem számíthatók az aktívákhoz, mert az értékpapírokat eredetükben vissza kell szolgáltatni a megbízóknak. A hihetelzők tehát teljesen elvesztik betétjeiket, mert ő csőd megemészt a meglevő 26.000 koronát s így a keservesen összekuporgatott pénzükből a betevők egy fillért sem látnak. E körülmény és a 22 évig titkolt passzív állapot bizonyára hihetetlen felháborodást fog okozni az egész városban *Windspach* személye ellen.

a Szabad Liceum ezidei szezonja minden eddiginél nagyobb és fényesebb sikerrel indul meg s ebben nem kis része van annak az előadónak is, akit tegnap lelkesedésének és hálának minden kitüntető megnyilatkozásával vett körül.

— **Adomány.** Wild Róbert, a tegnapi halálos szerencsétlenség áldozatává lett Enzo fia emlékére 50 koronát adományozott az állami polgári fiúiskolának, melynek az elhunyt növendéke volt. Az adomány az intézet szegény tanulói részére szól. Az igazgatóság hálás köszönetet mond ez uton a segítő tanulóknak nevében.

— **Grünfeld Alfréd hangversenye.** Zajos estéje volt tegnap Fiume zenekedvelő közönségének, Grünfeld Alfréd, a városunkban jól ismert kitűnő zongoravirtuóz hangversenyzett tegnap ismét a Deak-szálló nagytermében. Dacára annak, hogy Grünfeld művészi játékát Fiumében már vagy féltucat-szor hallották, jobban mondva éppen ezért, a hangversenyterem ezúttal is megtelt előkelő közönséggel. Mozart, Schubert, Brahms, Wagner-Liszt, Schumann, Chopin, Grieg és saját szerzeményű számokat játszott a mester az ő utólérhetetlen művészetével. Ugy ezekkel, mint a műsoron kívül előadott „Forellenlied“-del, a melynek hárfahangokhoz és patakcobogáshoz hasonló előadásában senki sem tudja Grünfeldet megközelíteni, percekig tartó tapsokat váltott ki a nagy művész a közönségből. Az utolsó műsorszám a hagyományos „Magyar Táncok“ voltak, melyek eljátszásában Grünfeld oly magyaros felfogást tanusít, mintha valahol Debrecenben ringott volna bölcsője. Még a cimbalom-futamokat is a megtevesztésig híven utánozza. Vége-hossza nem volt a tapsnak a magyar táncok után is, úgy hogy még egy ráadásal kellett Grünfeldnek a műsört megtoldania.

— **Előadás a cementről.** A fiumei mérnök és építész egyetben csütörtökön este Pflaum Károly mérnök, a buccarii cementgyár igazgatója a cement gyártásáról, tulajdonságairól és alkalmazásáról előadást tartott. Rövid történeti bevezetés után rátért a különféle kötőanyagokra: a hidraulikus és nem hidraulikus mészre, a román- és a portlandcemente, a trass- és puzolacemetre, a kevert cementekre stb. Tárgyalta a különböző nyersanyagoknak száraz, nedves és félnedves mód szerinti feldolgozását, a leghasználatosabb kemence-rendszereket és malomokat. Ismertette ezután a cementek jellemző tulajdonságait különös tekintettel a tengervízi betonépítkezésekre. Az üzemellenőrzésről, a cement vizsgálatáról szólva, hangsúlyozta, képzett vegyészek modern cementgyárban való nélkülözhetetlenségét. A cement óriási térfoglalását és kiterjedt alkalmazását a statisztika adataival igazolta. Két modern cementgyár berendezésének vetített képeken való bemutatásával a nagyérdékű előadás véget ért. Az előadónak mintegy kiegészítése lesz a buccarii cementgyár megtekintése a jövő hét folyamán.

— **A Szent István gőzös sorsa.** A csütörtökön Bordeaux közelében összeütközött „Szent István“ Adria gőzös mentési munkálatait a még miúdig tartó sűrű köd miatt eddig nem lehetett megkezdeni. A „Majo“ spanyol gőzössel való összeütközés a Gironde folyón, Pauillac közelében történt. Az Adriához ma érkezett távirati jelentés szerint a hajó fedélzetének hátsó részét dagálykor a víz teljesen elönti, míg előrése száraz marad. A társaság reméli, hogy a mentési munkálatok sikerrel fognak jární. A mentési munka vezetésére tegnap Rolland Sándor, az Adria műszaki igazgatója Bordeauxba utazott.

— **Fiume—ausztráliai hajójáratok.** A Magyar Keleti Tengerhajózási Részvénytársaság közhírré teszi, hogy rendszeres hajójáratokat indít a *fiume—ausztráliai*, nevezetesen Frematle, Port-Pirie, Adelaide, Melbourne és Sidney kikötőkkel való viszonylatban. Az 1912. évben nyolc kiviteli és ugyanannyi behozatali

járat fog teljesíteni és az első gőzös előrelátólag január 1. és 10. között a Fiumében rakodóra. A társaság fentartja magának a jogot, hogy a nevezett ausztráliai kikötők közül mellőzze azok érintését, amelyekbe elegendő rakomány nem kínálkoznék. Az ily kikötőkbe rendelt áruk átrakásának és továbbszállításának költségei a társaságot illeti. Elvállalja a társaság a fentebb megnevezett kikötőkön kívül bármely más délausztráliai kikötőbe rendelt hazai rakomány szállítását és a felmerülő átrakási költségeket ez esetben is a társaság viseli. Hazai próbaküldeményeket és mintakészleteket a társaság gőzösként 10 tonnát meg nem haladó súlyban díjtalanul szállít.

— **A repülőgépfelszállás.** Prodam Guido aviatikus, aki december 10-én délután 1/3-kor rendezte felszállásait, utólagosan a köolajfinomító-gyár között fekvő pioppi-i területet választotta a start helyül. A repülőgép — mint megirtuk — a városi tüzoltók laktanyájának udvarán áll jelenleg teljesen felszerelve s reggeli 8 órától és 6-ig 50 fillér belépti-díj mellett tekinthető meg. Naponként délután fél egykor motorpróbát végez Prodam s mindig nagy közönség nézi a motor működését. A felszállási hely egyenetlen részeit most simítják le. A felszálláshoz jegyek már most kaphatók Breisach virágkereskedésében Corso, a Radmanovich-féle dohánynyag-tőzsdén Piazza Elisabetta, Demarmels cukrászdájában Deák-fasor és Corso, Candellari papirkereskedésében a népkert mellett, Senekovits virágkereskedésében a Corsón, a Filharmonikai egyesületben és a Dante-téri Mayer-féle kioszkban továbbá a Casino Patriotticóban, a Citaonica horvát egyetben és a Fiumei Magyar Körben (ex Villa Minach). Hatféle jegy van: páholyjegy 50 kor., I. rendű tribün támlásszékekint 10 kor., II. rendű tribünülés 5 kor., támlásszék 3 kor., ülőhely a szabadban 2 kor., állóhely 1 korona személyenkint.

Az összes ülőhelyek folytatólagos számot viselnek; az illető helyre szóló jegyen is meg van jelölve a megfelelő ülőhely száma, úgy, hogy minden zavar ki van zárva. Minden jegyen rajta van, hogy amenynyiben a felszállás a jelzett napon nem volna lehetséges, a jegy a következő felszállásra mely napot a helyi lapok és a plakátok tudtul fogják adni, érvényes.

Az eddig történt repülési kudarcok és kétes természetű kísérletek kissé megingatták a közönség hitét a felszállásokkal szemben. E tekintetben azonban megnyugtathatjuk most a közönséget, mivel Prodam aviatikus, már azért mivel fiumei polgár, minden ambícióját és büszkeségét fekteti a sikerbe.

Ha a mostani szeles idő sokáig tartana s a repülés nem volna megvárható, akkor tavasszal rendezné Prodam újból. Aki azonban ezt az időpontot nem akarná bevárni, az visszakaphatja pénzét, tehát bárkinek károsodása ki van zárva.

— **Gondnokság alá helyezés.** A városi tanács Serdoz Mária fiumei illetőségű asszonyt elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte. Az asszony gondnokául testvérét, Serdoz Józsefet nevezték ki.

— **Játékból a halálba.** Wild Enzo tizenkét éves tanuló tegnap este szüleinek a Cosala-Belvederen levő lakásáról a város felé haladt egy Müller Antal nevű játszótársával. A Salita del Calvarion Wild egy kis fióbert pisztolyt vett elő, amelylyel a gyermekek gyakran szoktak játszózni. A fiu megtöltötte a pisztolyt és visszatette a szobába. Néhány perccel utóbb megint elővette és löni akart vele. Miközben a ravasz felemelésevel bibelődött, a ravasz elcsattant s a pisztoly golyója a szerencsétlen tanulónak a fejébe hatolt. A golyó két ujjnyira a jobb szeme alatt hatolt be, széttronsolta szemét és befuródott az agyvelőbe. Wild eszméletlenül esett össze, míg társa visszaszaladt Wild szüleihez, akiket a szerencsétlenségről értesített. Az eszmélet nélkül fekvő fiút hazavitték s a balesetről értesített mentők a fiút beszállították a kórházba, ahol az orvosok nem tudták eszméletre téríteni s a leggondosabb ápolás sem segített már rajta. Este fél nyolckor belehalt borzalmas

sérülésébe. A rendőrség vizsgálata megállapította, hogy Wild Enzo a pisztolyt a lövényekkel együtt Leonessa fegyverkereskedőnél vette. A rendőrségnek szigorú rendeletben meg kellene tiltani, hogy a fegyverkereskedők iskolás gyermekeknek lőfegyvereket eladhassanak.

— **A Magyar Kör mai kabaret-estéje.** A Fiumei Magyar Kör — mint értesülünk — ma, szombat este táncmulatsággal egybekötött kabaret-estélyt rendez. A kör vigalmi-bizottsága a műsört a következőképpen állította össze:

1. Nyitány. Előadja a kör házi zenekara.
2. Messze a nagy erdőn. Kettes. Előadják: Imbronovits Menyhért és Wahl Róbert urak.
3. Mézes hetek után. Előadják: Róth Janka k. a. és Hajdu József ur.
4. De jó volra egy nő!... és „A csodanő“. Kupiék. Előadja: Wahl Róbert ur.
5. Kidőlt a fa mandulástól és Hej, haj! magyar ember! Dalok. Előadják: Csepeli Mihály, Csepeli László, Imbronovits Menyhért és Wahl Robert urak.

— **Fiumei fregat'ahadnagy a kínai forradalomban.** Meynich Henrik fiumei születésű fregat'ahadnagyot a haditengerészet parancsnoksága egy magyar-osztrák tengerészcsapattal a kínai Hankauba rendelte, a kínai forradalom folytán veszélyeztetett ottani alattvalóink védelmére.

— **Nagyarányu robbantás.** Tegnap délután fél négy órakor szokatlanul nagy aranyu robbantást végeztek a martinschizzai kőbányában, ahonnan a Brajdica feltöltéséhez szükséges anyag egy részét nyerik. A robbantó aknában 16 méternyi mélységben 2500 kilogramm aknaport helyeztek el és arra számítottak, hogy ezzel 14.000 köbméter sziklát fognak szétrepeszteni. A robbanás ereje azonban a 42 méter magas sziklahegygyel nem tudott megbirkózni, mert csak sokkal kevesebb mennyiségű anyagot birt a helyéből kimozdítani. A szokatlan esemény azonban, amelynél Wickenburg István gróf kormányzó is jelen volt nevével, így is érdekes látványosság volt.

— **A Caronia Fiumében.** Ertesülésünk szerint a Cunard-Line „Caronia“ gőzöse a jövő héten Fiuméba érkezik. A gőzössel mintegy hatszáz magyarországi honos visszavándorló jön Fiuméba.

— **Halak megállították a tengeri gőzöst.** Sajátszerű esetről írnak a londoni újságok annak az esetnek a kapcsán, amely a napokban történt meg Angolország közelében a nyílt tengeren. Egy londoni gőzös a „Durango“, a múlt héten hazatérőben volt London felé, amikor a nyílt tengeren észrevették, hogy a rendes menetsebességgel járó gőzössel szemben, ellenkező irányból nagy tömeg apró hal közeledik a gőzös felé. A raj oly sűrű volt, hogy tisztán lehetett látni a kis halak nyüzsgését, ám arra senki sem gondolt, hogy az apró állatok még veszedelemben sodorhatják a gőzöst és személyzetét. Amint aztán a hajó nekiment a hal-tömegnek, hirtelen konstátálták, hogy a hajógépezet működése mind lassabbá

Vegykereskedés

Fiume melletti építkezésnél olcsón, azonnal eladó. Cim a kiadóban.

Fodrásznó

házakhoz ajánlkozik és mindennemű házmunkát készít. Via Manzoni 3. sz. IV. 6.

Lederer penzio Abbazia. Habsburg villa és Park szálló

120 szoba. Lift. Fürdők a házban. Villanyvilágítás. Árnyas kert. Gyönyörű kilátás a tengerre. Szoba és ellátás 8 koronától feljebb. Családoknak engedmény.

válk, míg végre teljesen megszűnik és a hajó egy helyen vesztegel. Nagy rémület keletkezett erre a földélezen és már a legrosszabbtól lehetett tartani, amikor a hajó vezető gépészek szorgos vizsgálatot tartottak és rövidesen megnyugtatták az aggodó utasokat és legényseget. Megállapították ugyanis, hogy a hajó vízszivattyúinak a tengerbe nyuló csövei telve voltak apró halakkal, amelyek teljesen eldugaszolták a csöveket és meggátolták a csövek rendszeres munkáját.

Jó időbe került, amíg a csöveket alaposan kiisztogatták és a teljesen elpihent gépezetet újból mozgásba hozhatták, hogy aztán a gőzös akadálytalanul folytassa útját London felé. Az érdekes epizódról mostanában sokat beszélnek az angol hajóskörökben, ahol szerencsésnek mondják azt a véletlent, amelynek fogva csupán a szivattyúcsövek dugultak el. Ha a nagy tömeg apró hal a hajógépezetnek egyéb fontos szerkezetibe hatol be, alighanem nagyobb katasztrófa következett volna be.

Kirándulások a tengeren. Holnap vasárnap f. hó 3-án az Ungaro-Croata kedvező idő esetén a következő kirándulásokat rendezi:

Ika, és Lovranába a „Sava“ gőzessel indulás Fiuméből délután 2.30-kor; menet Volosca, és Abbázia, érintésével; visszajövet indulás Lovranából este 5.—, Ikából 5.15 órakor. Abbáziát 5.45-kor érintve. Menetárak: 80 fillér oda és visszautazásra.

Cirkvenicába és Noviba a „Sirály“ gőzössel d. e. 9.45-kor. Visszajövet indulás Noviból d. u. 2.—, Cirkvenicából 2.35-kor. Menetár K 1.20 személyenként.

Abbáziába a „Stefánia“ és „Lovrana“ szalon-gőzössökkel váltakozólag d. e. 7, 8, 9, 10, 11 és déli 12.—kor, délután 2, 3, 4, 5, 6 és 7 órakor. Ez utolsó járat csakis kedvező idő esetén lesz teljesítve, máskülönben a közlekedés 6 órakor este megszűnik. Menetár 1.20 K személyenként.

Fiuméből Abbáziába omnibus vonal az „Isiriano“ gőzössel. — Indulás Fiuméből d. e. 8.30 és 10.30 órakor, továbbá d. u. 1.30 és 4.30 órakor. — Visszajövet Abbáziából d. e. 9.30 és 11.30 órakor, továbbá délután 2.30, 5.30-kor. Menetár 20 fil. személyenként.

Kedvezőtlen időjárás esetén a társaságnak tartja magának a járatok számának leszállítását.

— **A kikötőből.** December 2. **Érkezett:** „Barletta“ olasz gőzös Bariból 380 hordó olaj, 183 zsák hal, 83 kosár zöldség, 100 bál mag, 30 hordó bor és 200 láda maggal.

Indult: „Douro“ angol gőzös Hullba 460 tonna cukor, 160 tonna fa, 30 tonna bab és 200 hordó kivonattal; „Giuseppina Iardi“ olasz gőzös Triesztbe 400 tonna magnésit, 60 tonna bab és 120 tonna fával.

x **Egy sajtóságos,** de mindenestre kövételre méltó tanácsot adott egyik svájci téli sportegyesület tagjainak. Meghagyta neki, hogy rödlizásoknál okvetlenül magukkal vigyenek valódi Fay-féle szódéni ásványpasztillát, mert ennél a sportnál különösen nagy szerep jut a tüdőnek s a nyitott szájjal való lélegzés igen veszélyes következményekkel járhat, ha a meghülés ellen Fay-féle szódéni ásványpasztillát nem használjuk. Ezt a tanácsot minden sportember megszívelhetné.

— **A migrén** legtöbbször csak a lassu emésztésből ered. A természetadta **Ferenc József**-keserűviz a gyomor működését kitűnően felrissziti. Kiméletes hatása miatt érzékeny idegzetű emberek, különösen nők, előszeretettel használják. Igyunk időközönként éhgyomorra 1/2 pohár valódi „Ferenc József“-keserűvizet.

Távirat ◀▶ Telefon

A képviselőház ülése.
BUDAPEST, dec. 2. A képviselőház mai ülésén Návay Lajos elnököl.

Bemutatja **Félegyháza** és **Kaposvár** városok feliratát a katonai javaslatok ellen és a választójog érdekében. A feliratokat kiadják a kérvényi bizottságnak.

Ábrahám Dezső a következő sürgős in-

terpellációt jegyezte be a vallás és közoktatásiügyi miniszterhez:

Van-e a miniszternek tudomása arról, hogy a magyar királyi operaház vezetősége a római magyar hangversenyre felkért **Sándor Erzsé** és **Medek Anna** operaénekesnők közreműködésére a miniszter által megadott engedélyt személyes okokból visszavonatta? Mivel okolja a miniszter az engedély visszavonását? Hajlandó-e az operaház régi művészi hírnevét a vezetésben elrendelendő sürgős személyváltozással helyreállítani?

A véderővitára átérve

Zalán Gyula munkapárti fejtegeti, hogy a háboru eszméjét a nemzetek szívéből nem lehet kiirtani. A hadsereg fejlesztése nemcsak azért szükséges, mert a többi államok is erősen fegyverkeznek, hanem azért is, mert a Balkán államok folytonos zavargásainak erősebb kitörését csak a monarchia erős hadserege bírja megfékezni. Más európai államok nívója mögött messze elmaradt a mi hadseregünk nívója, azért fokozottabb erővel kell azon lennünk, hogy a fejlesztés folytán hadseregünk elérje a többi államok katonaságának nívóját. Statisztikai adatokkal igazolja, hogy a hadsereg felszerelése még hiányos. A két éves szolgálat előnyeit fejtegeti. Hangoztatja, hogy a kormány a véderőjavaslatokért rekompenzáció fejében alkossa meg az új adótörvényt. A javaslatot elfogadja.

Hegy Árpád függetlenségi polemizál Zalánal s kijelenti, hogy a nemzetnek sokkal fontosabb évszázados követelése van most, amelyeket nem akarnak teljesíteni. A hadügyi költségeket sem kell addig megszávatni, amíg a korona ezeket nem teljesíti. A leszerelés szükségességét hangoztatja s a javaslatot nem fogadja el.

Ezután **Ábrahám Dezső** terjeszti elő interpellációját, mire az ülés véget ért.

A király a vezérkari főnökhöz.

BÉCS, dec. 2. A király hőtendorfi **Conrad** báró vezérkari főnökhöz a következő nagy feltűnést keltő kéziratot intézte:

Kedves báró Conrad lovassági tábornok!

„Amidőn kívánságára Önt felmentem vezérkari főnöki állásától, tudomására adom, hogy kiváló vezérkari tulajdonságait, gazdag katonai tapasztalatait és bőséges tudását hadseregem más szolgálata terén kívánom érvényesíttetni. Eddigi értékes tevékenysége folyamán, hadseregfelügyelőnek nevezem ki és leghálásabb elismerésemet fejezem ki Önnek eredményes szolgálataitért, melyekre tovább is számítva Önnek a Lipóterend nagykeresztjét adományozom.

Ferenc József s. k.

Auffenberg Móric lovag s. k.

Uj biborosok.

BÉCS, dec. 2. A király ma nagy ünnepségek közepette tette az ujonnan kinnvezett biborosok fejére a bibornoki birétumot. A biborosok hat fehér lovas, dus aranyozásu udvari diszhintókon hajtottak az udvari plébánia templomba, hová a király is követte őket. Az ünnepi mise után kezdetét vette a szertartás és a latinnyelvű pápai bréve felolvasása után a király sajátkezűleg tette a trón számolyán térdeplő biborosok fejére a birétumot.

Fényes László sajtópere.

BUDAPEST, dec. 2. Kétnapos tárgyalás után tegnap késő este hozták meg **Fényes László** újságíró sajtóperében az ítéletet. Fényes Lászlót négy rendbeli rágalalmazás vétségében felmentették, ellenben elítélték tizenegy rendbeli rágalalmazásért tizenegyszer 20 korona fő és tizenegyszer 10 korona mellékbüntetésre.

Gazdaasszony

40-45 éves, ki a háztartásban jártas felvétetik. Cim a kiadóban.

Csakis „**SWIFT**“ magaszteljesítményű **keretfürésszel** kovácsolt vasból, érhető el meglepő eredmény! **A. TENSTEIN és BRANT** mérnökök gépgyárában **Budapest., VI., Lehel-utca 10. sz.** Telefon 151-02 és 65-66.

Lefőztük Páris, Londont és Berlint szabadalmazott **hajtunkkel** A frizurát erősen tartja és sohasem esik ki. Kapható minden jobb üzletben. Valamennyi kulturálfalamban szabadalmazva **POLCZER ÉS TÁRSA** hajtú- és hajdíszmű-árugyár **Budapest, I. kerület, Lenke-ut 65 sz.**

Buffet Bellevue Viale Deák, (a kapucinusok új házában.) Hideg s meleg ételek, bel- és külföldi, valamint saját termésű borok. Kőbányai polgári sör mindig frissen. Szives pártfogást kér **SZIRMAI GYÖZÖNÉ.**

Nullás liszt kilogrammonként 38 fillérért kapható **Deposito Farihe (lisztraktár)** Viale Deák 38. sz.

Munkabeszüntetés miatt azonnal eladatik **uri lakásokból álló teljes emelet** a Corso centrumában. Információk **Georgjević S.** cipőüzletében a Corsón.

Az Orient kávéházban (Piazza del Commercio) naponta **bécsi női zenekar** Kezdeté este 7 órakor. Szabad bemenet.

Milliók csőd.

MAROSVÁSÁRHELY, dec. 2. A törvény-szék ma elrendelte Bertolini fatermelő cég ellen a csődöt. A cégnek különösen villachi és ratosnyai fűrésztelepei nagyarányúak. Erdélyben milliók erdősegeik vannak, üzletük központja pedig Pármában van. Az eddigi jelek szerint a cégtulajdonosok Amerikába szöktek. A vizsgálóbíró elfogató parancsot adott ki ellenük.

A térparancsnokság tolvaja.

TEMESVÁR, dec. 2. Szubodics Jenőt, a 61. gyalogezred tizedesét, aki a temesvári térparancsnokság pénztárát feltörte s onnan nagyobb összeget ellopoit, Zimonyban ma éppen akkor tartóztatták le, mikor a határon át, Szerbiába akart szökni.

Borzalmas öngyilkosság.

SZATMÁR, dec. 2. Borzalmas módon vetett véget életének Babucz István yugalmozott jegyző, aki a Szamosmenti vasuti töltésen Budapest felől jövő vonat elé dobta magát. A mozdony az életunt testét darabokra vagdalta és fejét leszakította. A törzsről levágott fejet csak ma sikerült megtalálni a töltés melletti bokrok között.

Öngyilkos házaspár.

TEMESVÁR, dec. 2. Ma reggel a Terminus-szállodában Weisz Adolf erzsébetfalvai kereskedő előbb feleségét, majd önmagát lőtte agyon. A holttesteket a boncolóintézetbe vitték. A házaspár tragédiájának okát nem tudják.

Érdekes doktoravatás.

BUDAPEST, dec. 2. A budapesti tudományegyetemen ma rendkívül érdekes jogkari doktoravatás történt. Faragó Sámuel budapesti postafőtisztviselőt avatták doktornak, aki kitűnő sikerrel tette le a jogi vizsgákat. Az értesített felavatásán megjelentek Faragó felnőtt fia is. Faragó öreg korában kezdte el a tanulást.

Duse Eleonora kedélybeteg.

PÁRIS, dec. 2. Duse Eleonora, a világhírű olasz drámai színésznő kedélybeteg lett. A művésznő nagy lelki depresszióban van.

Nyomozás Mona Lisa után.

BRÜSSZEL, dec. 2. Tegnap Brüsszelbe érkezett a párisi rendőrség egyik tisztviselője, hogy új nyomokon kutasson az elloptott Mona Lisa után.

Nagy vonatösszeütközések.

VARSÓ, dec. 2. Varsó előtt a Visztula mentén egy tehervonat összeütközött a gyorsvonattal. Minkét vonat pozdorjává zúzódott. A tehervonat nyolc alkalmazottja, a gyorsvonat tiz utasa meghalt. Nyolc vasutas halálosan megsebesült.

Tragédia a házibarát miatt.

N GYVARAD, dec. 2. Vaskó küzség román tanítója Mitru Demeter, tegnap agyonlőtte feleségét és 3 éves leánykáját, majd felakasztotta magát. A rettenetes tragédiának oka az volt, hogy a tanító felesége szerelmi viszonyt folytatott Pranz Mihály segédjegyzővel, aki Mitruék házibarátja volt.

Ítélet a zágrábi monstre-pörben.

ZÁGRÁB, dec. 2. Az esküdtszék tegnap este zsúfolásig megtelt tárgyalóterem előtt hirdette ki ítéletét azon 24 földmives ellen, akik páratlan kegyetlenséggel megkínítottak, keresztre feszítettek, s elevenen elégették egy vándorlegényt, akit gyujtogatónak tartottak. Az esküdtszék az enyhítő körülmények figyelembevételével az összes vádlottakat felmentette, de az államügyész háromnapos meggondolási időt

kért magának a felelősség bejelentésére. Az ítélet nagy szenzációt és felháborodást keltett.

Orosz és japán csapatok

Kinában.

LONDON, dec. 2. (Kábelátvira.) A „Morningpost”-nak jelentik Pekingből. Japán-koreai csapatok Huntshunnál átlépték a kínai határt. Orosz csapatok Wladiwostokból Poltawski közelében átléptek kínai földre s Charbin felé menetelnek.

Haditengerészeink Pekingben.

BÉCS, dec. 2. A keletázsiai partokon hajózó „Kaiser Franz József” csatahajónk parancsnoka rendeletet kapott, hogy a veszélyeztetett osztrák-magyar alattvalók védelmére száz főnyi tengerészkatonát küldjön Pekingbe.

A tripoliszi hadsereg

megerősítése.

MILANO, dec. 2. Az olasz kormány elrendelte a 7, 26, 34, 67 és 89. számú gyalogezredek mozgósítását. A Veronában állomásozó Alpinieri-ezred s a 4-ik gyalogezred mozgósítását is elrendelték. Az előbbi az első ezred, mellet az osztrák határ mellől Tripolisba rendelnek. Most már összesen 24 gyalog, 4 gránátos és 4 alpesi ezred, összesen 110.000 ember van Tripolisban.

A Dardanellák védelme.

KONSTANTINÁPOLY, dec. 2. A porta tegnap válaszolt a nagyhatalmak jegyzékére és válaszában kijelentette, hogy bár követi a tengerszorosokra vonatkozó egyezmény rendelkezéseit, az olasz támadás veszélye miatt azonban kénytelen a szükséges védelmi intézkedéseket megtenni.

Imperiál szálló

Viale Deák, a pályaudvartól egy percnnyire. Fiume legújabb szállodája. - 50 modernül berendezett szobával. - Szobák 2.40 K-tól feljebb Villany. - Lift. - Fürdők.

Tulajdonos **LINENBERGER S.****„DE LA VILLE”**

— SZÁLLODA ÉS KÁVÉHÁZ —
FIUME, DEÁK-KORZÓ. TELEFON 521.

A legkényesebb izlés szerint átalakított kávéház a magyarság legkedveltebb találkozó helye. Kitűnő italok, jó magyar borok. Estétként KOVÁCS JÓZSEF jóhírnevű kanosvár cigányzenekara és RÁCZ KÁROLY budapesti kishögösszólísta hangversenyeznek.

TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY**Kávéház megnyitás.**

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a Via del Pomerio 26. sz. alatt (a volt Balaton helyiségében) „Riviera kávéházamat” megnyitottam. Mindenféle szórakoztató eszközök, bel- és külföldi lapok és első minőségű kávéházi italok állnak a n. é. közönség rendelkezésére.

Minél számosabb látogatást kér

Konrád Ferencz

a „Mercur” kávéház volt tulajdonosa

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló
a Deák-korzón és dependance-a a

Bonavia szálló

Via Edm. Amicis. 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ösforrás sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

„M-i-t?” — Papa megengedte! Hisz' valódi JACOBI-féle Antinicotin-cigarettafüvelek fadobozban!

Vigyázzon! Csakis a „JACOBI” jelzéssel valódi!

HAJELTÁVOLITÁS

hölgyeknek aró- és karról 5 perc alatt, fájdalom nélkül. B. mulatos eredmény. Vidékre szert pontos utasítással, diszkretek küldök, csakis „Mirakle” törvényesen védett és bejegyzett véjegygyel ellátott szer valódi. Artalmatlanságért, eredményé jótállók, Párisi kozmetikai kiállításon aranyéremmel kitüntet.

POLLÁK SAROLTABudapest VI., Andrássy-ut 38. szám 1. em.
utánzatoktól óvakodjon. Telefon 157-98. Fogad egész nap.

«Hungária» szálló és étterem
:: Fiume, Viale Deák. ::

Izletes magyar és német konyha. Éjjeli 2 óráig nyitva. - Polgári árak. - Kitűnő kiszolgálás. - Olcsó havi penzió. - - Jutányos és szigorúan tiszta nappali és hónapos szobák. - Szíves pártfogást kér

Pusnik F.

A kuglizó szerdára és vasárnapra kiadó.

A „Victoria” biztosító társaság vezérügynöksége

Via Municipio 11. Telefon 14-41.

Mindennemü biztosítás: Élet-, nép-, baleset-, vasuti és hajó baleset szavatosság, - betörés-, vízvezeték-, automobil-, tűz-, kaució-, transport-, üveg- és :: állatok biztosítása. ::

American Shoe Company Ltd.

BUDAPEST,

V., Dorottya-utca 6. sz. és VII. Ezsébet-Körut 42. sz.

Kizárólagos elarúsítása a következő világhírű és elsőrangú amerikai cipőgyártmányoknak:

Urak részére:

Edwin Clapp and Son
Barry,
Walk-Ower,
Commonwealth.

Gyermekeknek:

Pehler.

Hölgyek részére:

Sorosis
Cousins,
Laird-Schober
Queen.

➔ Kérje ujonnan megjelent árjegyzékünket. ➔

Schwarz és Gerő, Fiume

Női divat és konfectio és uri divat áruház. Piazza Dante.

Karácsonyi nagy alkalmi vásárunk

mélyen leszállított árakon megkezdődött.

Rendkívüli alkalmi vételként ajánlunk női ajándékoknak:

1 angol kosztüm	K 24.—	1 selyemzsupon	„ 12.—
1 alj, tiszta gyapju	„ 5.—	6 pár glace keztyü	„ 13:20
1 blúz, gyapjukelme	„ 7:50	1 pongyola, mosó	„ 6:80
1 „ selyemből	„ 12:50	1 „ gyapjuszöv.	„ 26.—
1 double raglan	„ 21.—	1 selyemernyő	„ 12.—
6 női ing, kézi himzés	„ 19:50	1 félselyemernyő	„ 7:50
1 lüsterzsupon	„ 6:50	1 Golfkabát, 110 cm.	„ 12:50

Kérjük kirakataink megtekintését.
Gyermekkonfectio és az összes raktáron levő divatcikkek mélyen leszállított árakon adatnak el.
Divatlap kívánatra ingyen és bérmentve.

„ADRIA” szálló és étterem

Via Adamich 5. szám. - - Telefonszám 482.

Kitünő konyha. - Kőbányai polgári sör. - Elegáns vendégszobák, tengeri kilátással. - Jól elkészített tengeri halak. - Tulajdonos Tranquillo de Negri.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Carducci 12, II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcbán levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-88.

Varieté-Hôtel Susák.

Estéenként elsőrendű varieté-előadások.

Kezdete 9¹/₂ órakor.

Beléptidij 1 korona.

Erbisti János az „ALL'UNIVERSO“-hoz címzett férfi- és gyermek-készruha üzlete

NAGY VÁLASZTÉK! - - Fiume, Via del Fosso 12. sz. - - JUTÁNYOS ÁRAK!

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gymorhajosoknak székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbehozza,
Kis üveg 40 fillér.
Nagy üveg 60 fillér

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA
a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépítőszerek stb. stb.

a gyermekek részére legszebb és legjobb ajándék

➔ **egy jó könyv** ➔

mely oktat és mulattat.

Nagy választékban olasz, magyar és német díszesen illusztrált, színes és elpusztíthatatlan könyvekben.

Zanutel A. könyvkereskedésében

Via Adamich, a Dante-tér mellett.

TELEFON 197.

Austro-Americana TRIESZT.

Rendszeres szolgálat Triest és Olaszország, Görögország, Spanyolország Észak, Közép- és Dél-Amerika között.

F. év végéig még a következő járatok teljesítetnek:

New-Yorkba és a közbeső kikötőkbe az „Oceania“ gőz. dec.	2-án
Buenos-Ayresbe „ „ „ „Atlanta“ „ „	7-én
„ „ „ „Alice“ „ „	9-én
„ „ „ „Francesca“ „ „	14-én
New-Yorkba „ „ „ „Argentina“ „ „	23-án
Buenos Ayresbe „ „ „ „Laura“ „ „	28-án

A személyforgalom részére új és gyors, kétszavaru Marconi dróttalan táviróval felszerelt hajók állanak rendelkezésre.

Teherforgalom.

Triest, New-York, Philadelphia—New-Orléans	3 indulás havonént
Savanna—Triest — — — — —	2 „ „
Pensacola—Triest — — — — —	1 „ „
New-Orléans—Triest — — — — —	1 „ „
Galveston—Triest — — — — —	1 „ „

Két rendkívüli utazás „Martha Washington“ gyorsgőzessel Rio de Janeiroba, Santosba és Buenos-Ayresbe 1912. január 11. és március 7-én Triestből való indulással Nápoly, Barcellona és Teriffa (Kanári szigetek) érintésével.

Átkelés Nápolyból—Buenos-Ayresbe 16 nap alatt.

Tudakozódni lehet az igazgatóságnál, Triest, Via Molin Piccolo 2 (Táviratcím: Cosulich, Trieste) Schenker és Tsa főigazgatóknak Bécs I., Neuhofgasse 17., az utas-irodánál Bécs, II., Kaise Josef-strasse 36. és a társaság más ügynökségeinél.

Első Tengerparti Gőzüzemű Szeszpároló FIUME. Részv. Társ. Fiume.

Különlegesség: „Árpád“ Elixír a legjobb antikolerikus erősítő. Kicsinybeni árusítás:
Via Gaet Donizetti 15. (ex Via Canale) Tel. 407.

Törvényesen védve

FEMINOL

a legújabb és legjobb folyékony

fém tisztítószer

a fémtárgyaknak gyönyörű, tartós fényt ad, még a rozsdafoltot is eltávolítja, nem tűzveszélyes, nem ülepedik.

Egyedüli gyártója **GEIKO** vegyészeti gyár
VÁCZ. Geiger és Tarsa

Törvényesen védve

Nem kell többé szabónál mértéket venni. **A legszebb kész férfiruhák** kaphatók legolcsóbban csakis az „Angol király“-hoz címzett ruhaüzletben:

Fiume, Via del Lido 6. és Via del Molo 2. szám alatt. **Dus választék** valódi angol szövetekből készült ruhákban. :: Mérték szerinti :: megrendelések felvételnek.

Kiadótulajdonos: „A Tengerpart“ lapkiadó vállalat.

Fabbro Giuseppe késes és finom köszörülő műhely Corso - FIUME - Corso

nagy választékkal mindennemű saját különlegességű s legjobb minőségű vágó szerszámokban

Nagy műhely és nikeliző villanyos üzemmel.

Különlegesség borotvák élesítésében.

Wellmann Testvérek

Telefon 1215. = FIUME. = Telefon 1216.

Via Giovanni Simonetti 1. szám.

Ajánlják nagy raktárukat házi és konyhaberendezési tárgyakkban. — Berndorfi tiszta nikkell, — tiszta alumínium, — bádogzománc- és öntött zománc edényekben, balance és tizedes mérlegekben stb. — Takaréktűzhelyek és kályhák, ellenzők, kályhalemezek, széntartók és kályha felszerelések. — Mindennemű szerszámok. Szolid kiszolgálás. Legolcsóbb árak.

Ritka alkalom!

Végeladás

Steinmann Ignác Corso 14. sz. alatti készruha-üzletében ahol az összes áruk gyári áron kerülnek eladásra.

Ritka alkalom!

A napokban nyílik meg újból

Alapított 1860. a régi jóhírnevű Alapított 1860.
PRASSEL ANDRÁS-féle SÜTÖDE
Müller-tér 1. szám (Martich-ház).

Péküzletemben állandóan friss, kifogástalan, jól készített házi kenyér, valamint kétszersült kapható. Kifőző lisztet elsőrendű magyar malmokból. Szives pártfogást kér Prassel András

ROSENBERGER B.

és Testvére butorraktára

Fiume Corso 34 (Struppi ház) Telef. 504

„A TENGERPART“

telefonszáma

229

Ha előfizetni akar, vagy hirdetni valója van hívja fel ezt a számot

229

Nyomatott a „Mercur“ nyomdában Fiume.